

3. Norsk politikk overfor CGIAR

CGIARs fokus gir den høy politisk relevans i forhold til matpriskrise, matproduksjon og -sikkerhet, klimatilpassing og fattigdomsbekjempelse. Dette sammenfaller godt med norske prioriteringer. Videre har CGIARs to skogforskningsinstitutter vært viktige partnere i det norske Klima- og skoginitiativet. CGIAR er også en viktig partner for Norges satsning på klimatilpasset landbruk, hvor det er satt av inntil 50 mill. dollar over en tiårs periode for utvikling av klimarobuste matplanter gjennom Global Crop Diversity Trust.

Norge er medlem av den europeiske givergruppen for CGIAR, hvor de europeiske landene søker å koordinere sine posisjoner overfor CGIAR. Norge jobber derfor i første rekke med å få gjennomslag for sine posisjoner i denne gruppen. Følgende områder er særlig viktige for Norge:

Oppfølging av reformprosessen: Selve implementeringen av reformprosessen er på ingen måte over, og må følges nøye i årene som kommer. Videreutviklingen av strategi og resultatrammeverket inngår også her.

Størst mulig effekt av forskingen: De nye forskningsprogrammene bærer preg av å ha lagt stor vekt på samarbeid, utviklingsdimensjonen, mer deltakende prosesser og partnerskap. Dette for å sikre både relevant forskning og at forskningsresultatene når ut i felt og tas i bruk. Men det er oppfølging av disse gode intensjonene under selve gjennomføringen av programmene som blir utslagsgivende. Her må giverne følge opp.

Ivaretagelse av resultatene som internasjonale globale goder: I en verden hvor patentering blir stadig mer vanlig, og hvor private aktører er viktige partnere for å sikre tilgang på nye effektive forskningsmetoder og produkter, og også for effektiv og bred distribusjon, øker også presset på CGIAR om å godta at det settes en pris på deres produkter. Dette er vanskelige avveininger mellom prinsippet om fri tilgang på den ene siden og effektiv forskning og i siste innstans størst mulig virkning i felt på den andre. Dette er en utvikling som Norge vil følge nøye med på.

CGIAR

The Consultative Group on International Agricultural Research / Organisasjonen for internasjonal landbruksforskning

1. Fakta

Type organisasjon: Internasjonal organisasjon bestående av 15 internasjonale sentre for landbruksforskning under ledelse av et felles konsortium, finansieres av et felles giverfond i Verdensbanken

Etableringsår: 1971

Hovedkvarter: Montpellier, Frankrike

Antall landkontor: 15 internasjonale landbruksforskningssentre fordelt på 14 land

Leder: Carlos Perez de Castillo (Uruguay) er leder for CGIAR-konsortiet

Dato for styremøter 2011: 5.-6. april, 6.-8. juli og 8.-9. november

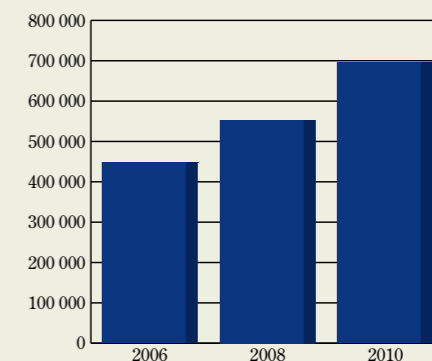
Norsk styreplass: De nordiske landene roterer om én plass i fondsstyremøtet. Sverige innehar denne til 2013. Det er fire norske styrerepresentanter i styrene til de 15 forskningssentrene

Antall norske ansatte: Ingen i konsortiet

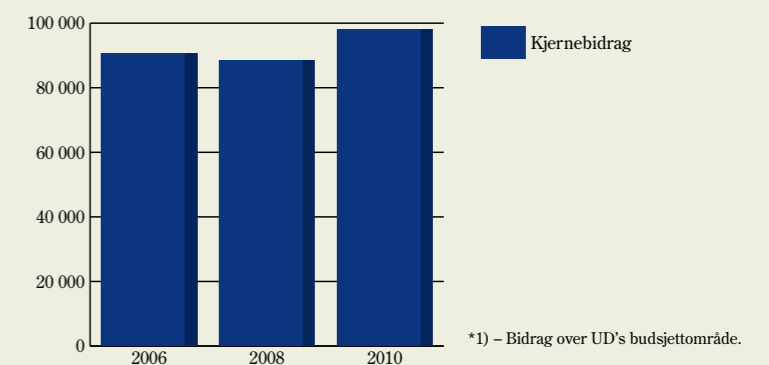
Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet

Website: www.cgiar.org/ og www.cgiarfund.org/

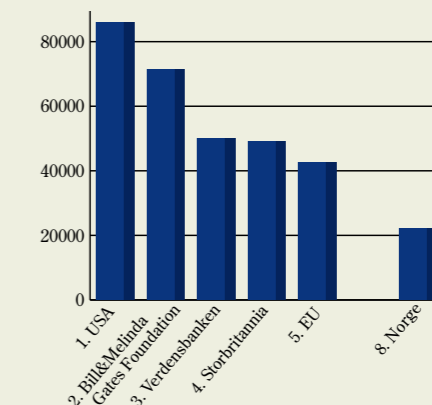
Totale inntekter (tusen USD)

Norske bidrag^{*1} (tusen NOK)^{*1}

Fem største givere i 2010 inkludert Norge sin plassering (tusen USD)

Utenriksdepartementet
Besøksadresse: 7.juni plassen/ Victoria Terrasse, Oslo
Postadresse: Postboks 8114 Dep. N-0032 Oslo

Ved spørsmål, kontakt Seksjon for budsjett og forvaltning på e-postadresse: sbf-fn@mfa.no. Profilarkene er også tilgjengelige på: www.regjeringen.no/nb/dep/ud/tema/fn/fnorg_vurdering

Mandat og virkeområder

Strategi av 2011 har følgende fire mål:

1. Redusere rural fattigdom
2. Styrket matsikkerhet
3. Forbedret ernæring og helse
4. Bærekraftig forvaltning av naturressursene

De områdene det forskes innen for å nå de fire målene er:

- landbruks- og matpolitikk
- rettigheter og eiendomsforhold til jord og andre naturressurser
- kvinners rolle i landbruk og forvaltning av ressurser
- inntekt, innovasjon og sosial endring
- integrerte dyrkingssystemer
- ernæring
- matvekster, f.eks. mais, ris, hvete, sorghum, hirse, poteter, cassava, bananer, bønner, erter m.fl.
- biomangfold og tilpasning til klimaendring
- husdyr og fisk
- vannforvaltning
- skogforvaltning

Forskningen er kjennetegnet ved tverrgående programmer av både samfunnsfaglig og naturvitenskapelig karakter og av helhetlig systemforskning. Det er også betydelig innslag av klimaforskning i de fleste av forskningsprogrammene.

Oppnådde resultater 2010

Forskning tar tid. Det samme gjør det å sikre at resultatene når ut i felt og tas i bruk.

2. Vurderinger: Resultater, effektivitet og kontroll

CGIAR har gått fra å være en uformell strategisk allianse av 64 medlemsland, internasjonale og nasjonale organisasjoner og private stiftelser, som støttet 15 internasjonale landbruksforskningscentre, til å bli én internasjonal organisasjon som skal finansieres av et felles giverfond i Verdensbanken. Midlene gjennom det felles giverfond i Verdensbanken fordeles så til programmene av fondsstyremøtet og CGIAR-konsortiet (som representerer sentrene).

Disse endringene ble vedtatt på CGIARs årsmøte i desember 2009, som en del av en omfattende reform som Norge har vært en sterk pådriver for. Arbeidet med reformen ble på mange måter sluttført i april i år med godkjenningen av nytt strategi og resultatrammeverk for CGIAR, samtidig som det juridiske avtaleverket for den nye organisasjonen kom på plass. Vurderingene og beskrivelsene under må ses i dette

En uavhengig rapport som så på hvordan verden ville sett ut uten resultatene fra forskningen gjennom CGIAR fra 1971 og frem til i dag konkluderte med bl.a. følgende:

- verdens matvareproduksjon ville være fire – fem prosent lavere, og utviklingslandene ville produsert syv – åtte prosent mindre,
- verdens kornpriser ville vært 18-21 prosent høyere, og
- 13-15 millioner flere barn ville vært underernært (se <http://www.cgiar.org/impact/index.html>).

Blant resultatene på et noe mindre overordnet nivå kan nevnes:

- Over 50 nye varianter av matplanter som tåler tørke er utviklet. Disse dyrkes i dag på over 1 million hektar landbruksjord i det sørlige og østlige Afrika, med det resultat at gjennomsnittsavlingene har økt med 20-50 prosent.
- Ny tilnærming til frødistribusjon har gitt 100 000 indiske bønder tilgang til en ny type risvariant ”Scubarice” i løpet av ett år etter at den var ferdig utviklet. Den nye varianten gir en økning i avlingene på 1 tonn per hektar. Dette selv om den skulle bli oversvømt i inntil to uker, hvilket gjør den ekstra attraktiv for Indias 12 million hektar flomutsatt landbruksjord.
- Blant de siste resultatene som kan nevnes er nye varianter av hvete som ikke bare er resistent mot nye plantesykdommer (Stem rust fungus Ug99 og Black rust), men som også gir en avlingsøkning på opp til 15 prosent. Ug99 ble oppdaget i Uganda i 1999 og har siden herjet i høylandet i Øst-Afrika. Som spådd tok den så luftveien til Vest-Asia, og ankom Yemen og Sudan i 2007, og Iran i 2008.
- En studie fra 2007 viser at forskning på ris i regi av CGIAR gjorde det mulig for 6,75 millioner kinesere å komme ut av fattigdom i perioden 1981-1999. Dette i hovedsak grunnet lavere pris på korn som følge av økte avlinger. Tilsvarende tall for India for perioden 1991 til 1999 var 14 millioner.

lys, og handler således i første rekke om intensjoner, og i mindre grad om hvordan organisasjonen fungerer, da dette gjenstår å se.

Reformen har som mål å bidra til økt effektivitet og styrket resultatorientering, samt å gjøre organisasjonen enklere å forholde seg til for giverne og legge til rette for økt støtte og økt bruk av kjernestøtte blant giverne.

De nye forskningsprogrammene som nå fortløpende presenteres har fulgt dette opp ved nye tilnærminger preget av:

- 1) mer og tettere samarbeid mellom sentrene, både for å kunne gå løs på brede problemstillinger som fordrer samarbeid og for bedre å kunne utnytte synergier,

- 2) vektlegging av utviklingsdimensjonen, herunder bl.a. likestillingsperspektivet, og mer deltakende prosesser, for å sikre relevant og anvendbar forskning, og
- 3) systematisk bruk av partnerskap for å sikre at resultatene når ut i felt.

Ovennevnte forhold er nå også vesentlige komponenter i de omfattende vurderingene som forskningsprogrammene utsettes for i forkant av behandlingen i fondsstyremøtene. Programmene vurderes da både av CGIARs Independent Science and Partnership Councili (”Rådet”), av konsortiet, internasjonale eksperter på oppdrag fra giverne og av giverne.

Rådet, som består av eksperter utpekt av fondsstyremøtet, er ansvarlig overfor fondsstyret. Det er også fondsstyret som godkjenner rådets budsjett, som finansieres av giverne gjennom en systemkostnad på to prosent som trekkes fra all støtte som gis gjennom det felles giverfondet. Rådets vurderinger tar utgangspunkt i et sett med kriterier godkjent av fondsstyremøtet. Rådet bruker også uavhengige eksperter for å dekke områder det selv ikke har ekspertise på. Gjennomføring/bestilling av studier om virkning (impact) er lagt til et uavhengig panel knyttet til rådet; the Standing Panel on Impact Assessment.

Rådets uavhengighet og innflytelse kan illustreres ved prosessen knyttet til nytt strategi og resultatrammeverk for CGIAR, utarbeidet av konsortiet. Rådet gikk inn for at forslaget til strategi og resultatrammeverk skulle godkjennes, på betingelse av at det ble utviklet en mer funksjonell strategi og resultatrammeverk i løpet av et år. Strategi og resultatrammeverket ble godkjent av giverne på giverforumet i april 2011, men på betingelse av at svakhetene i dokumentet skulle adresseres i løpet av ett til to år (endelig dato er ikke satt).

Hva angår resultatrammeverket så oppsummerte Norad i sin gjennomgang følgende om dette: Dette er et veldig samarbeidet dokument, og resultattingegangen ligger generelt langt foran det man vanligvis ser i denne typen prosjektdokumenter. Allikevel er ikke alle elementer for å måle resultatoppnåelse på plass, og forbedringer kan gjøres for å sikre at man faktisk skal kunne måle CGIARs bidrag til resultatoppnåelse på de områdene de har definert. Vi anbefaler at det utvikles en fullstendig resultatmatrise for å sikre at alle elementene for resultatmåling er på plass, eller i det minste at indikatorer med grunnlagsdata for hvert mål blir tydeligere definert.

Hva angår evalueringer så er organiseringen av denne funksjonen ennå ikke avgjort. Det vil bli lagt frem en endelig rapport om dette under fondsstyremøtet i juli 2011. Det er viktig, og ventet, at evalueringene vil bli lagt til et uavhengig organ på vegne av fondsstyremøtet. Som for rådet er det fondsstyret som skal godkjenne evalueringsenhetens

budsjett, som også vil bli finansiert av giverne gjennom systemkostnaden på to prosent. Ellers gjelder følgende som et minimum for evalueringer:

- I. Uavhengig evaluering av det enkelte forskningsprogram hvert fjerde år,
- II. Uavhengig helhetsevaluering av CGIAR, inkludert konsortiet, fondsstyremøtet, rådet og fond-kontoret i Verdensbanken, hvert sjette år. Evalueringen vil bli bestilt av en egen gruppe bestående av representanter for samtlige parter, opprettet for dette formål.
- III. Regelmessige periodiske evalueringer av sentrenes styresett og ledelse hvert fjerde år.

Når det gjelder revisjon så er ansvaret todelt: Verdensbanken har ansvar for midlene, og derfor også revisjon av disse, så lenge midlene står i det felles giverfondet. Ansvaret overføres så til Konsortiet så snart midlene overføres fra giverfondet til sentrene.

Verdensbanken ivaretar sin rolle ved en årlig ekstern revisjon av det felles giverfondet. Fondsstyremøtet og giverne får oversendt revidert regnskap og revisorberetning så snart denne foreligger.

Sentrene får også gjennomført årlige eksterne revisjoner, som så sammenfattes av konsortiet i en årlig finansrapport, som legges frem for Fondsstyremøtet. Fondsstyremøtet kan dessuten be Konsortiet, i samarbeid med en giver spesielt oppnevnt av fondsstyremøtet, om å iverksette en ekstern revisjon av samtlige eller deler av midlene gjennom det felles giverfondet.

Departementet er ikke kjent med at det er avdekket noen store svakheter i de årlige revisjonene.

Konsortiet har også i oppgave å forhindre korrupsjon og bedrageri av midlene som gis som kjernestøtte (som den norske støtten) og midler som gis direkte til ett av forskningsprogrammene, men ikke for midler som gis som institusjonell støtte direkte til ett av sentrene (bilateral støtte).

Konsortiet har informasjonsplikt overfor fond-kontoret i Verdensbanken og fondsstyremøtet om ethvert forhold som hindrer eller truer med å hindre forskningsprogrammene eller konsortiet fra å gjennomføre sine plikter. Misbruk av midler er et slikt forhold.

Fondsstyremøtet har i sin tur rett til å instruere fond-kontoret i Verdensbanken om ikke å effektivere utbetalingsanmodninger fra konsortiet i tilfelle mistanke om misbruk av midler.

Dersom fondsstyremøtet fastslår at midler er blitt misbrukt, har Norge forbeholdt seg retten til å få midler tilbakebetalt.